

Handikappolitiskt

program för
Skövde kommun

”Skövde - en kommun för alla”

Antaget av kommunfullmäktige 26 augusti 2002

Förord.

Skövde fullmäktige har nu antagit ett nytt handikappolitiskt program. Ett viktigt dokument som skall ange färdriktningen in i ett tillgängligare samhälle för alla. För Skövde kommun är det viktigt att så många som möjligt får del av det utbud som på olika sätt erbjuds i kommunen.

Programmet har tillkommit genom ett brett samråd och i nära samverkan med det kommunala handikapprådet vars synpunkter varit mycket värdefulla.

Vi har nu ett gemensamt ansvar att arbeta vidare mot de uppsatta målen. Detta program är en viktig handling i det arbetet.

Skövde den 2 oktober 2002.

Erland Johnsson
Kommunstyrelsens ordförande

INLEDNING	3
MÅL	3
SYFTE	4
DEFINITION AV FUNKTIONSNEDSÄTTNING OCH HANDIKAPP	4
SYNSÄTT	4
AVGRÄNSNINGAR	4
DEN NATIONELLA HANDIKAPPOLITIKEN	5
REGEL 1 ÖKAD MEDVETENHET	6
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	7
REGEL 2 MEDICINSK VÅRD OCH BEHANDLING	7
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	8
REGEL 3 REHABILITERING	8
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	8
REGEL 4 STÖD OCH SERVICE.....	8
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	8
REGEL 5 TILLGÄNGLIGHET	9
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	9
REGEL 6 UTBILDNING	10
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	10
REGEL 7 ARBETE.....	10
REGEL 8 EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET	11
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	11
REGEL 9 FAMILJELIV OCH PERSONLIG INTEGRITET.....	11
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	11
REGEL 10 KULTUR.....	11
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	12
REGEL 11 REKREATION OCH IDROTT	12
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	12
REGEL 12 RELIGION.....	13
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	13
REGEL 13 KUNSKAP OCH FORSKNING.....	13
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	13
REGEL 14 POLICY OCH PLANERING.....	13
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	13
REGEL 15 LAGSTIFTNING.....	14
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	14
REGEL 16 EKONOMISK POLITIK.....	14
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	14
REGEL 17 SAMORDNING	14

KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	14
REGEL 18 HANDIKAPPORGANISATIONER.....	15
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	15
REGEL 19 PERSONALUTBILDNING.....	15
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	15
REGEL 20 GRANSKNING OCH UTVÄRDERING.....	15
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	16
REGEL 21 TEKNISKT OCH EKONOMISKT SAMARBETE.....	16
REGEL 22 INTERNATIONELLT SAMARBETE.....	16
KOMMUNENS INRIKTNINGSMÅL	16
GENOMFÖRANDE AV DET HANDIKAPPOLITISKA PROGRAMMET	16
FÖRSTA ÅTGÄRD.....	16
UTVÄRDERING OCH REVIDERING	16
HANDIKAPPOLITISKA ÅTGÄRDSFÖRSLAG.....	18
REGEL 1. ÖKAD MEDVETENHET.....	18
REGEL 4. STÖD OCH SERVICE.....	18
REGEL 5. TILLGÄNGLIGHET	19
REGEL 6 UTBILDNING	20
REGEL 8 EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET	20
REGEL 10 KULTUR.....	20
REGEL 11 REKREATION OCH IDROTT	21
REGEL 13 KUNSKAP OCH FORSKNING.....	22
REGEL 14 POLICY OCH PLANERING.....	22
REGEL 19 PERSONALUTBILDNING.....	23
REGEL 20 GRANSKNING OCH UTVÄRDERING.....	23

INLEDNING

Underlaget till föreliggande handikappolitiska program har tagits fram i samråd med det Kommunala Handikapprådet och handikappföreningarna i kommunen. Handikapporganisationernas erfarenheter och kompetens ska användas även i det fortsatta arbetet vid genomförandet av programmet.

Kommunfullmäktige fastställde i december 1993 ett kommunalt handlingsprogram i handikappfrågor. Utgångspunkten var att alla nämnder har ansvar för att personer med funktionsnedsättningar uppnår full delaktighet och jämlikhet i samhällslivet. Det poängterades också att finansiering av åtgärder, som behöver vidtas ska finansieras på samma sätt som verksamheten i övrigt. Åtgärder som gör människor med funktionshinder delaktiga är en angelägenhet för alla nämnder och förvaltningar i kommunen. Detta kallas för ansvars- och finansieringsprincipen och denna princip är lika betydelsefull i föreliggande handikappolitiska program som i tidigare program.

En del har gjorts för att människor med funktionshinder ska bli delaktiga, men det återstår mycket att göra. Fortfarande ses ofta handikappfrågorna, som en fråga för de sociala nämnderna att ta ansvar för, när det istället handlar om en samhällsfråga. Ytterst är det en demokratifråga. Det betyder att flickor, pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning är en naturlig del av Skövdes befolkning och dessa har samma rätt som andra att få utbildning, att få arbete, att resa, att idrotta, delta i kulturlivet med mera utan att mötas av hinder. Skövde ska utformas med insikten om att alla människor är lika mycket värda och ska behandlas med samma respekt, att mångfald berikar att varje människa med sin kunskap och erfarenhet är en tillgång för samhället. Varje individ ska också bli respekterad och få ett värdigt bemötande med rätt att själv få bestämma över sitt liv.

Det handikappolitiska programmet ska utifrån FN:s standardregler med kommunens inriktningsmål och nämndernas åtgärder bidra till att personer med funktionshinder blir fullt delaktiga och jämlika i samhället.

Handikapperspektivet ska genomsyra alla verksamheter och därför måste kommunen vid alla beslut, som rör barn och ungdomar även göra analyser av de konsekvenser som beslutet får för barn och ungdomar med funktionshinder. Barn med funktionshinder är särskilt utsatta. I introduktionen till FN:s standardregler poängteras att barn särskilt ska uppmärksammas.

Mål

Målet med det handikappolitiska programmet är att omsätta FN:s vision om full delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning i praktisk handling. Skövde kommun ska vara ett föredöme i arbetet med att underlätta för funktionshindrade att delta i samhällslivet.

Syfte

- Att införliva handikappaspekter på alla områden när den kommunala politiken utformas, så att handikappolitiska åtgärder integreras i samhällsplaneringen från början vid all kommunal planering.
- Att undanröja hinder så att det blir möjligt för människor med funktionsnedsättningar att bli fullt delaktiga och jämlika i samhällslivet.
- Att stimulera intresset för och höja kommunens ambitionsnivå vad gäller handikappfrågor.

Definition av funktionsnedsättning och handikapp

Det finns många olika funktionsnedsättningar och ibland har en person flera funktionsnedsättningar samtidigt. Det kan vara sjukdomar, skador eller olyckor som orsakat funktionsnedsättningar som t ex allergi, rörelsehinder, syn eller hörselskador, utvecklingsstörning eller ett psykiskt funktionshinder. Ungefär var tio ende kommuninvånare i Skövde har någon form av funktionsnedsättning.

En funktionsnedsättning blir ett handikapp först när individen möter brister i en miljö eller verksamhet. När bristerna åtgärdas och tillgängligheten ökar kan handikappet minska eller försvinna. Det miljörelaterade handikappbegreppet ställer krav på samhället. Ju färre hinder för tillgänglighet i samhället desto färre personer blir handikappade.

Synsätt

En person med funktionsnedsättning ska inte betraktas som ”ett föremål för särskilda åtgärder” utan ska ses som en kommuninvånare med lika rätt och lika möjligheter att bestämma över sitt liv och få sina önskningar respekterade. Med detta synsätt betraktar man inte handikappolitiken som en social fråga utan istället

handlar det om att skapa ett likvärdigt medborgarskap för människor med funktionshinder.

Avgränsningar

Det handikappolitiska programmet ska ses som en tolkning och precisering av kommunens ambitioner på handikappområdet. Detta ersätter inte aktuell lagstiftning på området. Programmet ersätter inte heller Skövde kommuns olika mål och policydokument, men eftersom det handikappolitiska programmet är fokuserat på delaktighet och jämlikhet har följande lagar och utredningar stor betydelse och det

följande: Den nationella handlingsplanen ”Från patient till medborgare”, den stat-

liga bemötandeutredningen ”Lindqvists nia”, Förbud mot diskriminering i arbetslivet, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt ändringar i Plan och Bygglagen.

Den nationella handikappolitiken

I den nationella handlingsplanen för handikappolitiken ”Från patient till medborgare” som antogs av Sveriges riksdag 31 maj 2000 sägs att det handikappolitiska arbetet särskilt ska inriktas på:

att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder,

att förebygga och bekämpa diskriminering mot personer med funktionshinder

att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

Under de närmaste åren prioriteras följande arbetsområden:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet

BEMÖTANDE

I den statliga utredningen ”Nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder” (SOU 1999:21) framhålls att det behövs kraftfulla politiska initiativ för att förändra attityderna till människorna med funktionshinder.

Det sägs bland annat att många människor med funktionshinder känner sig mistrodda, kontrollerande och ifrågasatta när de vänder sig till myndigheter för att få de samhällsinsatser de enligt lag har rätt till. Mötet mellan personer med funktionshinder och tjänstemän påverkas av de värderingar som råder i samhället. Funktionshindrades uppfattning är att politiken styrs mer av ekonomi än av människors behov. Kvinnor med funktionshinder har på flera områden svårare än män att få del av samhällets stöd. En utsatt grupp är invandrare med funktionshinder.

FÖRBUD MOT DISKRIMINERING I ARBETSLIVET

Från 1999 finns en lag som förbjuder diskriminering i arbetslivet av personer med

funktionshinder. Diskrimineringslagen innebär en markering från samhällets sida att personer med funktionshinder har rätt till ett arbetsliv på samma villkor som andra arbetstagare.

ÄNDRINGAR I PLAN OCH BYGGLAGEN

Plan och Bygglagen har ändrats 2001-07-01 vilket innebär att till år 2010 gäller följande: ”byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser skall enkelt avhjälpta hinder mot lokalernas och platsernas tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga undanröjas i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag.”

Denna lagändring innebär i praktiken att kommunen måste ta fram en åtgärdsplan för tillgänglighet.

LAGEN OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE (LSS)

Från 1993 finns LSS lagen som är en rättighetslag och ska ses som ett komplement till Socialtjänstlagen (Sol) för vissa funktionshindrade. Insatserna skall vara så utformade att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt och oberoende liv och att delta aktivt i samhällslivet.

FN:S STANDARDREGLER

FN:s standardregler antogs 1993 av FN:s generalförsamling för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Den svenska handikappolitiken stämmer väl överens med FN:s standardregler. Reglerna innebär ett starkt moraliskt och politiskt åtagande för medlemsstaterna att utarbeta en politik för att ge lika möjligheter att uppnå full delaktighet för människor med funktionshinder. Sverige har förbundit sig att förverkliga dess innehåll och intentioner.

Standardreglerna är 22 till antalet och innehåller tydliga principiella ståndpunkter rörande statens ansvar att tillförsäkra människor med funktionsnedsättningar samma rättigheter, möjligheter och ansvar som övriga samhällsmedborgare. De ger också konkreta förslag om hur ett land kan undanröja hinder för människor med funktionshinder och skapa ett tillgängligt samhälle.

REGEL 1 ÖKAD MEDVETENHET

Staten/Kommunen ska aktivt verka för att öka medvetenheten i samhället om

människor med funktionshinder, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ansvarar för att öka kunskapen om olika funktionshinder och funktionshindrades rättigheter, behov och möjligheter hos anställd personal, förtroendevalda, näringsliv och hos kommuninvånarna. Kommunen ska dessutom genom kvalitetsarbete verka för att funktionshindrade får ett gott bemötande.
- Alla nämnder ansvarar för att all information, protokoll och beslutsmeddelanden ges på ett tydligt och lättförståeligt språk.
- Alla nämnder ansvarar för att informationen är anpassad för varje målgrupps behov. Det innebär punktskrift, inläst information på kassett eller stor stil för synskadade samt lättläst för personer med läshandikapp.
- Alla nämnder ansvarar för att allmänna lokaler som används för sammanträden, föredrag, gudstjänst, teater med mera är försedda med hörslina. Kommunen ska dessutom följa den tekniska utvecklingen av hörslinor.
- Vid utveckling av Skövde kommuns informationssystem, t ex via Internet, ska särskild hänsyn tas till funktionshindrades behov av information. Informationen ska dessutom vara anpassad för olika målgruppers behov.
- Berörda nämnder ska informera personer med funktionshinder om vilket stöd kommunen kan ge – en aktivt uppsökande verksamhet.
- Alla nämnder ansvarar för att information som berör invandrare med funktionsnedsättningar översätts till invandrarspråk.
- Kommunen ska informera om risken med för höga ljudnivåer och om möjligt anta en lokal volymstadga dvs att sätta en max.gräns på ljudnivån på olika arrangemang i offentliga lokaler, utekonserter, biografer, affärer med mera.

REGEL 2 MEDICINSK VÅRD OCH BEHANDLING

Effektiv medicinsk vård och behandling ska finnas tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

Kommunens inriktningsmål

- Att kommunen inom sitt ansvarsområde ger effektiv medicinsk vård och behandling och att den finns tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.
- Att vårdkedjan mellan regionens sjukvård och kommunal vård fungerar. Detta innebär gott samarbete mellan andra vårdgivare och försäkringskassan.
- Kommunen tillhandahåller fortbildning för personal som i sin yrkesroll kommer i kontakt med funktionshindrade, som är i behov av medicinsk vård och behandling.

REGEL 3 REHABILITERING

Staten/Kommunen ska erbjuda rehabilitering för människor med funktionsnedsättning för att dessa personer skall kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen i samarbete med Västra Götalandsregionen ser till att människor med funktionsnedsättning får sina behov av habilitering och rehabilitering tillgodosedda.
- Kommunen ska stödja och uppmuntra anhöriga till funktionshindrade att delta i rehabiliteringsarbetet.
- Kommunen ska arbeta aktivt för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna delta i det vanliga kommunala utbudet av bad, sportaktiviteter och andra sociala aktiviteter.

REGEL 4 STÖD OCH SERVICE

Staten/Kommunen ska garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till oberoende i det dagliga livet och utövandet av sina rättigheter.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen har ansvar för att personer med funktionsnedsättning och som behöver särskilda insatser för att kunna bo, arbeta, studera eller delta i fritidsaktiviteter ska ha möjlighet till detta. Stödet ska vara av hög kvalitet.

- Kommunen ska tillförsäkra människor med svåra funktionsnedsättningar en egen bostad av god kvalitet. Det är en avgörande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv.
- Kommunen ska inom sitt ansvarsområde tillhandahålla hjälpmedel för de behov, som finns för personer med funktionsnedsättning. Det kan röra sig om allt från bostadsanpassning till läshjälpmedel för dyslektiker och handikapptaletter ute i samhället. Kommunen ska också vara behjälplig vid anskaffande av teckenspråkstolk vid föreläsningar, möten med mera.
- Kommunen ska tillhandahålla personlig assistent, ledsagarservice, avlösarservice och kontaktpersoner enligt gällande lagstiftning.
- Kommunen ska erbjuda avlösning i form av korttidsboende, avlastningsfamilj eller avlösning i hemmet till anhöriga som vårdar svårt funktionshindrade barn, ungdomar och vuxna i hemmet.
- Kommunen ska prioritera och påskynda handläggningen av ärenden som avser barn och ungdomar med funktionshinder.
- Samordning beträffande insatser för den funktionshindrade ska ske mellan berörda nämnder som kan vara Skolnämnd, Utbildningsnämnd, Socialnämnd och Omvårdnadsnämnd.

REGEL 5 TILLGÄNGLIGHET

Staten/Kommunen ska göra den fysiska miljön tillgänglig oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar människor har. Kommunen skall också se till att personer med funktionsnedsättning får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.

Kommunens inriktningsmål

- Alla lokaler där kommunen bedriver verksamhet ska vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning. Inventera hinder för tillgänglighet senast under år 2003.
- Enkelt åtgärdade hinder för tillgänglighet ska vara undanröjda senast år 2010. Avser allmänna lokaler (offentliga och privata) samt allmänna platser.
- Samtliga förvaltningar och kommunala bolag ska utarbeta en åtgärdsplan för ökad tillgänglighet. Tillgänglighet avser såväl den fysiska tillgängligheten som tillgängligheten till information och service för personer med

allergi eller annan medicinskt funktionshinder, synskada, hörselskada, rörelsehinder, utvecklingsstörning eller psykiskt funktionshinder.

- Gatu- och trafikmiljön ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar. Tillgänglighetsplan över gatumiljön.
- Kollektivtrafiken inriktas på att öka tillgängligheten för funktionshindrade. Färdtjänsten ska ses som ett komplement till kollektivtrafiken och erbjuda likartad service och avgifter som kollektivtrafiken.
- Alla nämnder ansvarar för att all information, skriftlig såväl som muntlig, ges på ett tydligt och lättförståeligt språk. Informationen skall vara anpassad till den målgrupp den vänder sig till.
- Handikappanpassade offentliga toaletter ska iordningsställas i centrum.

REGEL 6 UTBILDNING

Staten/Kommunen ska verka för att barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder skall ha lika möjligheter som andra till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå. Utbildningen bör vara integrerad med ordinarie utbildning.

Kommunens inriktningsmål

- Vid alla beslut som rör skolans elever ska en analys göras av de konsekvenser detta får för elever med funktionsnedsättning.
- Utbildningsfrågor för elever med funktionsnedsättning ska särskilt beaktas i kommunens skolplan.
- Funktionshindrade elevers behov ska ingå i skolans kvalitetsarbete.
- Elever med funktionsnedsättning ska erhålla pedagogiskt material och hjälpmedel efter elevens behov. Särskild uppmärksamhet ska ägnas utvecklingen av ny teknik inom verksamhetsområdet.

REGEL 7 ARBETE

Staten/Kommunen ska verka för att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättningar att få samma möjligheter som andra till produktivt och inkomstbringande arbete.

- Kommunen ska vara ett föredöme när det gäller möjligheterna för människor med funktionsnedsättning att få eller kunna behålla arbete.

- Kommunen ska aktivt motverka diskriminering av funktionshindrade i arbetslivet.
- Kommunen ska ses som en helhet i frågor som rör arbete för personer med funktionsnedsättningar. De resurser som finns inom nämnderna är kommunens gemensamma och nämndområden ska inte utgöra hinder för samarbete.

REGEL 8 EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET

Staten/Kommunen ska bidra till att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster.

Kommunens inriktningsmål

- Personer med funktionshinder ska tillförsäkras samma möjlighet till social trygghet och skäliga inkomster som övriga kommuninvånare. Förutom inkomsten måste man också ta hänsyn till vilka samlade utgifter den enskilde har och hur det påverkar dennes ekonomi.

REGEL 9 FAMILJELIV OCH PERSONLIG INTEGRITET

Staten/Kommunen ska främja möjligheten för människor med funktionshinder att leva familjeliv. De bör främja deras rätt till personlig integritet och se till att lag inte diskriminerar människor med funktionsnedsättning när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap.

Kommunens inriktningsmål

- Funktionshindrade ska ges möjlighet att leva familjeliv. För den som är beroende av personal ska rätten till personlig integritet beaktas.
- Barn med funktionshinder ska ges möjlighet att växa upp hos sina föräldrar. För att föräldrarna ska orka måste möjlighet till avlösning ges och stödet vara av hög kvalitet.

REGEL 10 KULTUR

Staten/Kommunen ska se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor som andra.

Kommunens inriktningsmål

- Människor med funktionshinder ska kunna delta i kulturlivet på samma villkor som alla andra.
- Kommunen ska verka för att alla lokaler där kulturverksamhet bedrivs är tillgängliga för människor med funktionshinder
- Kommunen ska medverka till att personer med funktionshinder själva blir aktiva kulturskapare.
- Vid alla arrangemang ska förutsättning undersökas om personer med funktionshinder kan delta. Upplysning om tillgänglighet vid annonsering i programblad med mera.
- Kommunen ska uppmuntra studieförbunden att anpassa sin verksamhet och lokaler, så att personer med funktionsnedsättningar kan delta på lika villkor.
- Kommunen ska verka för att förhyrare av lokaler erbjuder följeslagare till funktionshindrad person fri biljett till arrangemang om följeslagare ej ersätts på annat sätt.

REGEL 11 REKREATION OCH IDROTT

Staten/kommunen ska vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.

Kommunens inriktningsmål

- Idrottsanläggningar, badplatser och rekreationsanläggningen på Billingen ska anpassas så att personer med funktionshinder har tillgänglighet.
- Vid alla arrangemang ska förutsättningar undersökas om personer med funktionshinder kan delta. Upplysning om tillgänglighet vid annonsering i programblad med mera.
- Kommunen ska skapa förutsättningar för funktionshindrade att utöva idrott.
- Kommunen ska verka för att förhyrare av lokaler erbjuder följeslagare till funktionshindrad person fri biljett till arrangemang om följeslagare ej ersätts på annat sätt.
- Kommunen ska stimulera idrottsföreningar att ta med funktionshindrade i ordinarie verksamhet.

REGEL 12 RELIGION

Staten/Kommunen ska uppmuntra åtgärder för att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska verka för att kyrkor, församlingshem, ungdomslokaler och kyrkogårdar är tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

REGEL 13 KUNSKAP OCH FORSKNING

Staten/Kommunen ska ansvara för att kunskap om levnadsvillkor för människor med funktionsnedsättning samlas in och sprids, samt för att stöd ges till forskning på alla områden.

Kommunens inriktningsmål

- Kunskap om funktionshindrade människors levnadsvillkor ska finnas inom alla nivåer av kommunens förvaltningar.
- Kommunen ska aktivt arbeta för samverkan med Högskolan i Skövde för att öka kunskapen om levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och för att vetenskapligt utvärdera den kommunala verksamheten ur ett handikappersperspektiv.
- Kommunen ska aktivt delta i ”Forskning och Utvecklingsenhetens” (FoU) arbete i Kommunförbundet Skaraborgs regi.
- Kommunen ska sträva efter att kommunal statistik innehåller uppgifter om funktionsnedsättning och att uppgifterna görs tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

REGEL 14 POLICY OCH PLANERING

Staten/Kommunen ska se till att handikappaspekterna beaktas i alla viktiga policysammanhang och i planering på riksnivå och kommunnivå.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska se till att handikappaspekter alltid beaktas i planering och utförande av kommunal verksamhet.

- Handikappkonsekvensbedömningar ska göras inför viktiga kommunala beslut.
- Kommunala bolag bör ta med tillgänglighetsfrågor i sina policydokument.
- Det handikappolitiska programmets mål ska kompletteras med konkreta åtgärdsplaner inom kommunens nämnder och förvaltningar.
- Alla nämnder ansvarar för att ”Handikappolitiska programmet” följs upp varje år vid årsredovisningen.

REGEL 15 LAGSTIFTNING

Staten har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för åtgärder som leder till delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska se till att lagar och avtal efterlevs som rör personer med funktionsnedsättning.

REGEL 16 EKONOMISK POLITIK

Staten har det ekonomiska ansvaret för det nationella handlingsprogrammet och åtgärder som ska tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Kommunens inriktningsmål

- Alla nämnder ska beakta handikappfrågor i sitt budgetarbete. Merkostnader som uppkommer till följd av handikappanpassningar ska ses som en självklar del av kostnaden för verksamheten.
- I nämndernas åtgärdsförslag ska finansiering och tidplan presenteras.

REGEL 17 SAMORDNING

Kommunens inriktningsmål

- Alla nämnder ska utarbeta riktlinjer för samarbetsformer mellan förvaltningarna i handikappfrågor.

- Alla nämnder ska utnyttja Kommunala handikapprådet som ett rådgivande organ.

REGEL 18 HANDIKAPPORGANISATIONER

Staten/Kommunen ska erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning och att organisationerna har en rådgivande roll när det gäller beslut i handikappfrågor.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska sträva efter att stärka handikapporganisationernas ställning.
- Kommunen ska utnyttja handikapporganisationernas expertkunskande i handikappfrågor.

REGEL 19 PERSONALUTBILDNING

På alla nivåer ska det finnas lämplig utbildning för all personal som deltar i planering och genomförande av program och service för människor med funktionsnedsättning.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ansvarar för att personal som arbetar med handikappfrågor har adekvat utbildning för uppgiften. Med handikappfrågor avses även frågor som har stor betydelse för om människor med funktionshinder kan fungera som andra, exempelvis vid planering av yttre och inre miljö, kollektivtrafik m m.
- Principen om full delaktighet och jämlikhet ska genomsyra all utbildning av yrkesverksamma på handikappområdet, liksom all förmedling av kunskap om handikapp i allmän utbildning.
- I personalutbildningen ska stor vikt läggas vid att öka personalens medvetenhet och att betona bemötandefrågornas betydelse.

REGEL 20 GRANSKNING OCH UTVÄRDERING

Staten/Kommunen är ansvarig för fortlöpande granskning och utvärdering av nationella program och tjänster för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska regelbundet och systematiskt utvärdera det kommunala handikapparbetet.
- Alla nämnder ansvarar för att det ”Handikappolitiska programmet” samt de konkreta åtgärdsplanerna följs upp vid årsredovisningen.

REGEL 21 TEKNISKT OCH EKONOMISKT SAMARBETE

Stater har ett ansvar för att förbättra levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna.

REGEL 22 INTERNATIONELLT SAMARBETE

Staten/Kommunen ska aktivt delta i internationellt samarbete när det gäller åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Kommunens inriktningsmål

- Kommunen ska vara positiv till att understödja olika initiativ för att utöka det internationella arbetet.

GENOMFÖRANDE AV DET HANDIKAPPOLITISKA PROGRAMMET

Första åtgärd

Nämnderna ska göra en inventering av nuläget utifrån FN:s standardregler. Nästa steg är att ta fram konkreta åtgärdsförslag med stöd av det handikappolitiska programmet med inriktningsmål och generella åtgärdsförslag. Åtgärden ska vara kostnadsberäknade och tid angiven för genomförande.

Utvärdering och revidering

Det handikappolitiska programmet med målformuleringar och allmänna åtgärdsförslag ska utvärderas och revideras senast år 2008. Från och med budget för år 2004 ska varje nämnd redovisa vad den under budgetåret avser att genomföra för

att öka möjligheterna till delaktighet och jämlikhet i samhället för människor med funktionshinder. Varje kommunal nämnd ska dessutom vid årets slut rapportera till Kommunfullmäktige och för kännedom informera Kommunala Handikapprådet om verkställda och även icke verkställda åtgärdsförslag enligt det handikappolitiska programmet.

Handikappolitiska åtgärdsförslag

HANDIKAPPOLITISKA ÅTGÄRDSFÖRSLAG

För att omsätta målen om full delaktighet och jämlikhet för funktionshindrade i Skövde kommun måste en rad åtgärder genomföras. Nedan redovisas generella åtgärdsförslag.

De kommunala nämnderna står för de mer konkreta åtgärdsförslagen, som ska vara kostnadsberäknade och en tidplan angiven. Åtgärdsförslagen ska finnas med i budgetarbetet och i nämndernas verksamhetsplaner.

REGEL 1. ÖKAD MEDVETENHET

- Fortbildning för anställda och förtroendevalda med inriktning på kunskap om olika funktionshinder och funktionshindrades rättigheter, behov och möjligheter. Särskilt stor vikt skall läggas på tillgänglighet och ett gott bemötande.
- I nämndernas kvalitetsarbete uppmärksamma bemötandefrågor.
- Nämnderna ska upplysa om att protokoll och andra offentliga handlingar kan fås i stor stil, punktskrift och även inläst på kassett eller på elektronisk väg. Informationsbroschyrer ska finnas med lättläst text.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Omvårdnadsnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, Byggnadsnämnden, Kulturnämnden, Fritidsnämnden, Miljö och hälsoskyddsnämnden, Skolnämnden och Utbildningsnämnden.

- Alla informationsbroschyrer om vård och service, färdtjänst, riksfärdtjänst mm ska vid behov tas fram på punktskrift, vara inläst på kassett, stor stil samt med lättläst text.
- LSS lagen ska finnas på Skövde kommuns hemsida i anpassad form för synskadade och som lättläst. Fritidsutbud för utvecklingsstörda ska dessutom finnas på Skövde kommuns hemsida.

Ansvar: Omvårdnadsnämnden

REGEL 4. STÖD OCH SERVICE

- Genomförande av åtgärdsförslag om bostäder och sysselsättning för personer med psykiskt funktionshinder enligt den långsiktiga planen för

Skövde kommuns verksamheter och insatser för psykiskt funktionshindrade.

Ansvar: Kommunstyrelsen och Omvårdnadsnämnden

REGEL 5. TILLGÄNGLIGHET

- Anta ett kommunalt tillgänglighetsprogram som bilaga till översiktsplanen. I programmet anges kommunens syn på tillgänglighetens betydelse och vad begreppet innebär för dimensionering, utformning, materialval, ventilation, färgsättning och hörslingors funktion.
- Utforma informationsmaterial om tillgänglighetsprogrammet och skicka ut det vid markanvisning, förfrågningar om bygglov etc.
- Anta riktlinjer för dimensionering, utformning, färgsättning och materialval att gälla även tillfälliga byggnationer, t.ex. gatuservering och sommar-scener.
- Utvärdera kontinuerligt nybyggnationers tillgänglighet.

Ansvar: Byggnadsnämnden

- Inventera hinder för tillgänglighet senast under år 2003. Avser alla lokaler som kommunen har verksamhet i.
- Åtgärdsplan för att ta bort hinder för tillgänglighet.
- Befintliga hörslingor i kommunen ska inventeras.
- Tekniska nämnden ska iordningsställa en ny offentlig handikappanpassad toalett i centrum.
- Tillgänglighetsplan över gatumiljön. Fortsättning av tillgänglighetsronder av gatumiljön i Skövde. Modeller ska tas fram för god tillgänglighet beträffande, hållplatser med flera platser.
- Anta riktlinjer för utformning av återvinningsstationer, förvaring och sopkärl som är anpassade för personer med rörelsehinder.

Ansvar: Tekniska nämnden

Samtliga nämnder med verksamhetsansvar ska vara delaktiga i arbetet med att ta bort hinder för tillgänglighet.

- Nämnderna ska upplysa om att protokoll och andra offentliga handlingar kan fås i stor stil, punktskrift och även inläst på kassett eller på elektronisk väg.

Ansvar: Samtliga nämnder

REGEL 6 UTBILDNING

- Kunskap om funktionsnedsättning, handikapp och FN:s standardregler ska öka och ingå som en naturlig del i all undervisning.
- Fortbildning för skolpersonal för att ge grundläggande kunskap om elevers funktionsnedsättningar.
- Bemötandefrågor ska ingå i all undervisning och fortbildning om funktionsnedsättningar

Ansvar: Skolnämnden och Utbildningsnämnden

- Inventera hinder för tillgänglighet till alla lokaler där Skolnämnden och Utbildningsnämnden har verksamhet senast under år 2003
- Åtgärdsplan för att ta bort hinder för tillgänglighet

Ansvar: Tekniska nämnden, Skolnämnden och Utbildningsnämnden

REGEL 8 EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET

- Vid förändring av kommunala avgifter bör en konsekvensanalys göras för att visa vilka ekonomiska effekter som åtgärden får för den funktionshindrades ekonomi.

Ansvar: Kommunstyrelsen

REGEL 10 KULTUR

- Sprida information om stadsbibliotekets inläsningstjänst och IT Punkten med bl a Open Media/Open learning samt boken kommer verksamhet och avdelning med talböcker och lättläst litteratur.

- Syntolkning vid olika kulturella evenemang, exempelvis , presentation av konstutställning, vissa teaterföreställningar med mera.
- Dövtolkning vid olika kulturella evenemang, exempelvis föreläsningar, presentation av konstutställning, stadsvandring med mera.
- Särskilt anpassade kulturaktiviteter för speciella grupper som exempelvis döva och personer med utvecklingsstörning ska genomföras årligen tillsammans med respektive förening.
- Förbättra tillgänglighet för rörelsehindrade till museets lokaler.
- Utbildning av kulturombud inom de ”mjuka” förvaltningarnas verksamhetsområden i syfte att öka tillgängligheten till kulturella aktiviteter för personer med funktionsnedsättning.
- Anställda inom Kulturförvaltningen ska erbjudas utbildning om funktionsnedsättningar och funktionshindrades möjligheter att delta i kulturlivet. Bemötandefrågor ska uppmärksammas.
- Vid annonsering och i programblad ska det finnas information om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar.
- Skövde kommuns hemsida ska vara anpassad så att personer med olika funktionshinder kan läsa. Vid kulturarrangemang ska man skriva graden av tillgänglighet.
- Förhyrare av lokaler skall erbjuda följeslagare till funktionshindrad person fri biljett till arrangemang om följeslagare ej ersätts på annat sätt.

Ansvar: Kulturnämnden

- Inventera hinder för tillgänglighet till alla lokaler där Kulturnämnden har verksamhet senast under år 2003.
- Åtgärdsplan för att ta bort hinder för tillgänglighet.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kulturnämnden

REGEL 11 REKREATION OCH IDROTT

- Föreningsbidraget bör vara så konstruerat att det stimulerar föreningar att ta med funktionshindrade i ordinarie verksamhet. Ev utredning av särskilt

kommunalt stöd till föreningar som prioriterar tillgänglighet och integrering av personer med funktionsnedsättning.

- Vid annonsering och i programblad av arrangemang ska det finnas information om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- Anställda inom Fritidsförvaltningen ska erbjudas utbildning om funktionsnedsättningar och funktionshindrades möjligheter att ta del av kommunens utbud av rekreation och idrott. Bemötandefrågor ska uppmärksammas.
- Skövde kommuns hemsida ska vara anpassad så att personer med olika funktionshinder kan läsa. I fritidsutbudet ska man skriva graden av tillgänglighet.
- Förhyrare av lokaler skall erbjuda följeslagare till funktionshindrad person fri biljett till arrangemang om följeslagare ej ersätts på annat sätt.

Ansvar: Fritidsnämnden

- Inventera hinder för tillgänglighet till alla lokaler där Fritidsnämnden har verksamhet senast under år 2003.
- Åtgärdsplan för att ta bort hinder för tillgänglighet.

Ansvar: Tekniska nämnden och Fritidsnämnden

REGEL 13 KUNSKAP OCH FORSKNING

- Undersöka möjligheter till samarbete med Högskolan i Skövde avseende forskning kring socialtjänstens insatser för personer med funktionshinder.

Ansvar: Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden

REGEL 14 POLICY OCH PLANERING

- Arbeta för genomförande av handlingsprogrammet för allergiarbetet i Skövde kommun.
- I arbetet med jämställdhetsfrågor även kartlägga den verksamhet som berör personer med funktionsnedsättning.

Ansvar: Kommunstyrelsen

- Arbeta för genomförande av långsiktig plan för Skövde kommuns verksamheter och insatser för psykiskt funktionshindrade.

Ansvar: Kommunstyrelsen och Omvårdnadsnämnden

REGEL 19 PERSONALUTBILDNING

- Utbildning för ökat medvetande/kunskap om funktionshinder för all kommunal personal.
- Utbildning i bemötandefrågor för all personal.

Ansvar: Samtliga nämnder

REGEL 20 GRANSKNING OCH UTVÄRDERING

- Det handikappolitiska programmet inklusive åtgärdsplanerna ska följas upp kontinuerligt och utvärderas.
- Kommunens insatser för personer med funktionsnedsättningar ska utvärderas.

Ansvar: Kommunstyrelsen